

ეროვნული თავდაცვის აკადემია NATIONAL DEFENCE ACADEMY

მიმდინარე სამეცნიერო კვლევითი პროექტები

N	შემსრულებელი/სახელი გვარი	სამეცნიერო კვლევითი პროექტის დასახელება	პროექტის დასრულების ვადა	სტატუსი
1	გიორგი დოლიძე	დაგეგმვა, პროგრამირება, ბიუჯეტირება და აღსრულება	24 მაისი 2022 წ. 36 თვე (2022-2025წ.) გაგრძელდა 2026 აპრილის ბოლომდე	ETA-013 მიმდინარე

ანოტაცია

სხვადასხვა ენაზე არსებული აკადემიური წყაროების მიუხედავად, ქართულ ენაზე არ არსებობს ერთიანი სახელმძღვანელო, რომელიც აღწერს თავდაცვის რესურსების დაგეგმვისა და მართვის ერთიან სისტემას, მეთოდოლოგიებს, ძირითად მექანიზმებს, პროცედურებსა და პროცესებს. დოკუმენტი ხელს შეუწყობს თავდაცვის დაგეგმვისა და რესურსების მართვის პროცესში ჩართული პერსონალის პროფესიული კვალიფიკაციის და საჭირო უნარების ამაღლებას. კერძოდ, რესურსების დეცენტრალიზებული მართვის განვითარებას თავდაცვის პოლიტიკის, უწყვეტი დაგეგმვის და მოთხოვნებზე დაფუძნებული ბიუჯეტირების პროცესის შესახებ ცნობიერებისა და ცოდნის ამაღლების გზით.

2	შალვა კვეზერელი ქეთევან ჭიპარიშვილი რუსუდან დალაქიშვილი	საქართველოს შრომითი ბაზარი, მის წინაშე არსებული რისკები და გამოწვევები	24 თვე: 2024 წლის 20 დეკემბრიდან, 2026 წლის 20 დეკემბრამდე	ETA-041 მიმდინარე
---	---	--	--	----------------------

ანოტაცია

- ყველა რესურსს შორის, ადამიანური რესურსი არის განუმეორებელი და ძირითადი, რადგან მხოლოდ მას მოჰყავს მოქმედებაში ყველა დანარჩენი რესურსი;
- კონკურენტული უპირატესობის მოპოვება შესაბამისი ადამიანური რესურსების გარეშე ორგანიზაციებს არ შეუძლიათ;
- ადამიანური რესურსების არსებობა და მისი მუდმივი განვითარება წარმოადგენს არა მხოლოდ ცალკე აღებული ორგანიზაციების გამოწვევას, არამედ ეს საკითხი არის ერთ-ერთი (ჩვენის აზრით პირველი) სტრატეგიული საკითხი ნებისმიერი ქვეყნის განვითარებაში, ნებისმიერ სფეროში;
- ბოლო დროს პანდემიისა და საომარი ესკალაციების პირობებში განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა შეიძინა ადამიანურმა რესურსმა და მისმა განვითარებამ;

- საქართველოსათვის და მისი მსგავსი მცირე რიცხოვანი და გარდამავალი ეკონომიკის მქონე ქვეყნებისათვისა, შრომითი ბაზრის (განსაკუთრებით კვალიფიციური კადრების) განვითარება და კონკურენცია ძლიერი ეკონომიკის მქონე ქვეყნებთან განსაკუთრებულ გამოწვევას წარმოადგენს;
- საქართველოს შრომითი ბაზრის განვითარება მოიცავს, ასევე ისეთ მნიშვნელოვან გამოწვევას და რისკებს, რაც უკავშირდება მის მეტნაკლებად თანაბარ განვითარებას მთელი ქვეყნის მასშტაბით. რათა ქვეყნის შიდა მიგრაციული და მასთან დაკავშირებული სხვა სოციო-ეკონომიკური საკითხები არ მოვიდეს ერთმანეთთან შეუსაბამობაში;

თემა იმ კუთხითაც არის ძალზედ აქტუალური, რომ საქართველოს შრომითი ბაზრის არაკონკურენტუნარიანობამ, პირდაპირ შეიძლება არსებითი გავლენა მოახდინოს მისი დემოგრაფიული მაჩვენებლების გაუარესებაზე, სოციო-ეკონომიკური მაჩვენებლების რყევებზე, თუ თავდაცვისუნარიანობის დაქვეითებაზე.

3	ქეთევან მესხიძე	რუხი ზონები: გეოპოლიტიკური დომინირების ინსტრუმენტი და პლაცდარში „დიდ სახელმწიფოთა“ სტრატეგიული კონკურენციისთვის ჰიბრიდული აგრესიის საწარმოებლად	24 მაისი 2022 წ 36 თვე (2022-2024 წ.წ.) გაგრძელდა 2026 წლის აგვისტოს ბოლომდე	ETA-016 მიმდინარე
---	-----------------	---	--	----------------------

ანოტაცია

თემის აქტუალობას განაპირობებს მისი მჭიდრო კავშირი მსოფლიოში მიმდინარე საერთაშორისო პოლიტიკურ პროცესებთან. თანამედროვე მსოფლიოში მიმდინარე პროცესები

ცხადყოფს, რომ სამხედრო ძალა ჯერ კიდევ წარმოადგენს მსოფლიო პოლიტიკის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს განმსაზღვრელ ფაქტორს, ხოლო მსოფლიოში მიმდინარე ლოკალური და რეგიონული სამხედრო კონფლიქტები - განვითარებადი სამყაროს ზოგად დამახასიათებელ ნიშანს.

ბოლო პერიოდის განმავლობაში შეერთებულ შტატებსა და ნატოში ხორციელდება ე. წ. „რუხი ზონის“, როგორც სტრატეგიული გარემოს შესწავლა, რომელშიც ახალი მსოფლიო წესრიგის ფარგლებში საერთაშორისო სისტემის ფორმირება ხორციელდება. „რუხ ზონებში“ ცვლილებას ექვემდებარება ნორმატიულ-სამართლებრივი ვითარება, ინსტიტუტები, ეროვნული ინტერესები და სახელმწიფოს პრიორიტეტები. მოქმედებები კი განასახიერებს ჰიბრიდული ომის თანამედროვე ტექნოლოგიებზე აგებული სტრატეგიის ერთერთ ვერსიას საბრძოლო მოქმედებათა თეატრში. ასეთი ოპერაციების ჩატარება საშუალებას იძლევა კონკურენცია გაუწიოს სახელმწიფოებს, რომლებიც ჩვეულებრივი ომისა და იმ ზღვარს ქვემოთ იმყოფებიან, რამაც შესაძლოა საერთაშორისო რეაქცია გამოიწვიოს. აქედან მომდინარეობს ტერმინი „რუხი ზონა“, როგორც შუალედური რგოლი ომსა და მშვიდობას შორის.

იგი მიეკუთვნება ე. წ. „სტრატეგიული გაურკვევლობის“ სფეროს, რომელიც გულისხმობს კონკრეტულ სახელმწიფოში, რეგიონში ან მსოფლიო არენაზე სამხედრო და პოლიტიკურ სფეროში ისეთი პირობების შექმნას, სადაც ძნელია ვითარების სწორად შეფასება, შეიარაღებული ძალების ეფექტურად გამოყენება და ადეკვატური, თანაბარზომიერი პოლიტიკური ნაბიჯების გადადგმა.

„რუხი ზონა“ ქმნის ფართო სივრცეს სხვადასხვა პრობლემის კონცენტრაციისთვის. იგი ძალიან ჰგავს ომს, მაგრამ, ეს არ არის ომი, რამდენადაც „რუხი ზონაში“ გამოყენებული მეთოდები წარმოადგენს დაშინების, იძულებისა და აგრესიის უნიკალურ კომბინაციას, რომელიც ეტაპობრივად გამოიყენება წინააღმდეგობების ჩასახშობად, ადგილობრივი ან რეგიონალური უპირატესობის მოსაპოვებლად და რისკების მანიპულირებისთვის თავის სასარგებლოდ. ამგვარი აღწერილობის თანახმად, „რუხი ზონა“ წარმოადგენს ახალ სივრცეს ომისა და მშვიდობის ტრადიციულ კონცეფციებს შორის (Votel, Cleveland, Connnett, Irwin 2016, 31).

„რუხი ზონა“ მოიცავს აგრესიულ სახელმწიფო სტრატეგიებს მაღალი ფსონებით, რომელშიც თითოეული მონაწილე ღია ან ფარული საშუალებებისა და მეთოდების, პროვოკაციებისა და კონფლიქტების საშუალებით იყენებს ზემოქმედებისა და დაშინების სხვადასხვა ინსტრუმენტს „ომის საბოლოო მიზნების“ მისაღწევად.

საკითხის აქტუალობას განაპირობებს ის გარემოებაც, რომ აღნიშნული მიმართულებით საქართველოში სამხედრო და სამეცნიერო სფეროში კომპლექსური კვლევა არ განხორციელებულა, სპეციალური სამეცნიერო ლიტერატურა პრაქტიკულად არ არსებობს და მხოლოდ ოფიციალური პოლიტიკური დოკუმენტების, ჩატარებული კვლევების, სტატიების, მოხსენებებისა და ელექტრონული რესურსების სახითაა ხელმისაწვდომი. საკითხი მით უფრო აქტუალურია საქართველოს, როგორც ჰიბრიდული ომის მსხვერპლი სახელმწიფოსთვის, რომელიც თვითონ წარმოადგენს ე.წ. „რუხ ზონას“, რომელთან დაკავშირებითაც მთელი რიგი სახელმწიფოების ინტერესები იკვეთება და საკუთარი გეოპოლიტიკური მიზნები ამოძრავებთ. აქედან გამომდინარე, ეს იქნება პირველი ნაშრომი, რომელიც სიღრმისეულად განიხილავს პრობლემას აღნიშნული მიმართულებით.

4	შადიმან ბიჭაძე ბრიგადის გენერალი მამია ზალახაძე დაჩი მამულაშვილი	შავი ზღვის გეოპოლიტიკა	24 მაისი 2022 წ. (2021-2024 წ.) გაგრძელდა 2026	ETA – 017 მიმდინარე
---	---	------------------------	--	------------------------

ანოტაცია

2014 წლის ნატოს უელსის სამიტზე თავდაცვისა და უსაფრთხოების შესაძლებლობების აღმშენებლობის ინიციატივის ფარგლებში მიღებული იქნა „ნატო-საქართველოს არსებითი პაკეტი“, რომლის მთავარი დანიშნულებაცაა ნატოსთან თავსებადობის გაუმჯობესება და ალიანსში გაწევრიანების მზადების პროცესის ხელშეწყობა, რაც ქვეყნის თავდაცვის შესაძლებლობების განვითარებას უწყობს ხელს.

„ნატო-საქართველოს არსებითი პაკეტის“ ერთ-ერთ პრიორიტეტად მიჩნეულია საქართველოს მიერ საზღვაო სეგმენტის გაძლიერება.

შავი ზღვის რეგიონში მიმდინარე დინამიური ტრანსფორმაცია აიძულებს საქართველოს იფიქროს უფრო აქტიურ საზღვაო თანამშრომლობაზე, რომლის გამოხატულებას წარმოადგენს საქართველოს მზადყოფნა ნატოს ქვეყნებისათვის საკუთარი საზღვაო ინფრასტრუქტურის შეთავაზება საზღვაო სწავლებების

დროს რუსეთის სამხედრო-საზღვაო პოტენციალის გაძლიერების ფონზე შავ ზღვაზე. რეგიონში მიმდინარე პროცესების გათვალისწინებით მონოგრაფიის „შავი ზღვის გეოპოლიტიკის“ შექმნა და გამოცემა აქტუალურია.

5	თინათინ კროპაძე	აკადემიური პროგრასტინაცია, როგორც დისტანციური სასწავლების პროცესში ჩართული ქცევა და მისი განმსაზღვრელი ფაქტორები	დამტკიცებული 31 მარტი 2025 წელი (2 წელი)	ETA-035 მიმდინარე
---	-----------------	--	--	----------------------

ანოტაცია

პროექტი ითვალისწინებს საქართველოს თავდაცვის ძალებში მომსახურე სამოქალაქო და სამხედრო პირებისთვის შეთავაზებული დისტანციური სასწავლო კურსების პროცესში გამოვლენილი აკადემიური პროგრასტინაციის შესწავლას. მკვლევარები და პრაქტიკოსები დიდი ხანია განიხილავდნენ გაჭიანურებას, როგორც თვითშეზღუდულ და დისფუნქციურ ქცევას. თუმცა, კვლევებით დადასტურდა, რომ ყველა გაჭიანურების ქცევა არ არის საზიანო და არ იწვევს უარყოფით შედეგებს. კონკრეტულად, ავტორებმა განასხვავეს პროგრასტინატორების პასიურ და აქტიურ ტიპებს. ამ და სხვა არსებული სურათის გათვალისწინებით, მნიშვნელოვანია გამოვლინდეს პროგრასტინაციის შესაძლო მიზეზები, პირველადი მოტივები, ფსიქოლოგიური მექანიზმები და ა.შ. ამ საკითხების გაანალიზება საკვლევ კითხვებზე პასუხის გაცემაში მნიშვნელოვან დახმარებას გაგვიწევს.

6	ზურაბ აგლაძე	სომხეთის და აზერბაიჯანის სამშვიდობო პროცესის გავლენა საქართველოს უსაფრთხოებაზე	დამტკიცებული 27 მარტი 2024 წ. 36 თვე	ETA-026 მიმდინარე
---	--------------	--	--	----------------------

ანოტაცია

სამხრეთ კავკასია ბოლო წლებში საერთაშორისო ყურადღების ცენტრში მოექცა სომხეთ-აზერბაიჯანის კონფლიქტების ფონზე. 2020 წლის მეორე ყარაბაღის ომმა, მოგვიანებით კი 2023 წლის მცირე ესკალაციებმა დაადასტურა, რომ რეგიონში სტაბილურობა მყიფეა. ამავე დროს, საქართველოს გეოპოლიტიკური მდებარეობა - აზერბაიჯანსა და სომხეთს შორის - უშუალოდ აქცევს მას რეგიონული პროცესების თანამონაწილედ.

დღეს, როცა მიმდინარეობს სამშვიდობო მოლაპარაკებები და სატრანსპორტო კორიდორების გახსნის განხილვა, საქართველო დგება სერიოზული უსაფრთხოების, ეკონომიკური და დიპლომატიური გამოწვევების და შესაძლებლობების წინაშე. სწორედ ამიტომ, სომხეთ-აზერბაიჯანის ურთიერთობების გავლენის შესწავლა საქართველოს უსაფრთხოებაზე არის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი და დროული.

7	პოლკოვნიკი გიორგი ლალიაშვილი	საქართველოს სამხედრო უსაფრთხოების უზრუნველყოფის	დამტკიცდა 25 მარტი 2025	ETA-033 მიმდინარე
---	------------------------------	---	----------------------------	----------------------

გენერალ-ლეიტენანტი დავით თევზაძე გენერალ-მაიორი თენგიზ შუბლაძე ბრიგადის გენერალი ამირან სალუქვაძე გენერალ-ლეიტენანტი ჯონი ფირცხალაიშვილი გენერალ-მაიორი კობა კობალაძე ბრიგადის გენერალი ვლადიმერ იმნაძე ირაკლი ბათიაშვილი თეიმურაზ ლორია ნიკოლოზ ესიტაშვილი თინათინ კროპაძე ზურაბ სამხარაძე	ახალი მოთხოვნები 21-ე საუკუნის ლოკალური კონფლიქტების დინამიკის გათვალისწინებით	4 წელი (2025- 2028 წ.)	
---	---	---------------------------	--

ანოტაცია

არსებულ გეოპოლიტიკურ ვითარებაში, ასევე ბოლო წლების ომებზე დაკვირვებიდან გამომდინარე, იკვეთება თანამედროვე ომების ანალიზის, საბრძოლო მოქმედებების წარმოების გამოცდილების, ჯარების სახეობების და გვარეობების გამოყენების ტაქტიკის და თავისებურებების ცვლილებების შესწავლის აუცილებლობა, რაც ინფორმაციების მოძიებას და სიღრმისეულ კვლევას საჭიროებს.

კვლევა მოიცავს შემდეგ ელემენტებს:

1. რეგიონის გეოპოლიტიკური პროფილი გლობალური ცვლილებების ფონზე - რეგიონის გეოპოლიტიკური პროფილის სწორად შეფასება მნიშვნელოვანია სახელმწიფოს სამხედრო სტრატეგიის შესამუშავებლად.
2. საომარი მოქმედებების ხასიათის ცვლილებათა დინამიკა უახლეს სამხედრო კონფლიქტებში - თანამედროვე შეიარაღების გამოყენების გავლენა ბრძოლის დინამიკასა და ხასიათზე.
3. თავდაცვის ძალების სახეობებისა და გვარეობების საბრძოლო გამოყენების თავისებურებები თანამედროვე კონფლიქტებში - უპილოტო საფრენი აპარატების მასობრივმა გამოყენებამ შეცვალა სხვა ტიპის შეიარაღებისა და ტექნიკის გამოყენების სპეციფიკა, რამაც გავლენა იქონია ბრძოლის ველზე ჯარების სახეობების და გვარეობების მოქმედებების ოპერატიულ ხელოვნებასა და ტაქტიკაზე.

4. ტერიტორიული თავდაცვის ძალების როლი და ადგილი ქვეყნის სამხედრო უსაფრთხოების ახალი გამოწვევების გათვალისწინებით - უახლესი ომების დაკვირვების შედეგად იკვეთება შემდეგი მნიშვნელოვანი გარემოება, რომ საჭიროა ტერიტორიული თავდაცვის სფეროში გარკვეული მიდგომების გადახედვა.
5. თანამედროვე ომების პირობებში სამოქალაქო უსაფრთხოების ახალი მოთხოვნები - ადამიანური რესურსის, ეკონომიკის ობიექტებისა და ინფრასტრუქტურის დაცვის საქმეში სამოქალაქო უსაფრთხოების სისტემის ფორმირების თანამედროვე გამოცდილების გათვალისწინება.
6. დასკვნები და რეკომენდაციები:

8	ზურაბ სამხარაძე	საინფორმაციო ომები მსოფლიო თანამედროვე პრესაში (ავღანეთის, ერაყის, ლიბიის, სირიის და უკრაინის შეიარაღებული კონფლიქტების მაგალითზე)	დამტკიცდა 23.03.2026 (12 თვე)	ETA-038 მიმდინარე
---	-----------------	--	-------------------------------------	-------------------

ანოტაცია

პროექტში ყურადღება იქნება გამახვილებული, გავლენის საშუალებების განსაზღვრაში - შეიარაღებული კონფლიქტებისთვის შესაბამისი, საშუალებით მანიპულირების ყველაზე ეფექტური მეთოდების განსაზღვრაში, ასევე სამხედრო პროპაგანდის თანმხლები და ხელისშემშლელი ფაქტორების და ასევე მათი გამოყენების მეთოდების იდენტიფიცირებაში.

9	მაია გამსახურდია	მცირე სახელმწიფოების სტრუქტურული სისუსტეებისა და ადაპტაციური შესაძლებლობების ინტეგრირებული ანალიზი გლობალური ტრანსფორმაციების პირობებში - Integrated Analysis of Structural Weaknesses and Adaptive Capacity in Small States Amid Global Transformations (ინგლისურ ენაზე)	დამტკიცდა 23.03.2026 9 თვე (2026-ის მარტიდან 2026-ის დეკემბერამდე)	ETA-039 მიმდინარე
---	------------------	---	---	--------------------------

ანოტაცია

საკვლევი თემის აქტუალობას განაპირობებს მცირე სახელმწიფოების წინაშე არსებული სისტემური და მრავალგანზომილებიანი გამოწვევების ინტენსიფიკაცია, რომელიც ფორმირდება საერთაშორისო სიტუტემის ტრანსფორმაციის, გლობალური ძალთა ბალანსის რეკონფიგურაციისა და რეგიონალური

უსაფრთხოების გარემოს დესტაბილიზაციის კონტექსტში. მიმდინარე გეოპოლიტიკური და გეოეკონომიკური პროცესები არსებითად ცვლის სახელმწიფოების ფუნქციონირების სტრატეგიულ პარამეტრებს, მათ შორის უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მექანიზმებს, ეკონომიკური განვითარების მოდელებსა და საგარეო პოლიტიკის მანევრირების რესურსებს. შედეგად, მცირე სახელმწიფოები იძულებულნი არიან გადააფასონ ტრადიციული სტრატეგიული მიდგომები და შეიმუშაონ მოქნილი, ადაპტირებადი და მდგრადობაზე ორიენტირებული განვითარების ჩარჩოები, რომლებიც უზრუნველყოფენ როგორც ეროვნული ინტერესების ეფექტიან დაცვას, ისე გლობალურ პროცესებში კონკურენტუნარიან და ფუნქციურ ინტეგრაციას.

თემის აქტუალობას დამატებით ზრდის მრავალპოლარულობის კონსოლიდაციის ტენდენცია, რომელიც ვლინდება როგორც ჰიბრიდული საფრთხეების ნორმალიზაციასა და ინსტიტუციონალიზაციაში, ისე ეკონომიკურ ურთიერთდამოკიდებულების გაღრმავებასა და გლობალური უსაფრთხოების არქიტექტურის ფრაგმენტაციაში. აღნიშნულ პირობებში მცირე სახელმწიფოები მოქმედებენ სტრუქტურულად ასიმეტრიულ გარემოში, სადაც ძალთა დისბალანსი და გეოპოლიტიკური კონკურენცია ზრდის მათი დაუცველობის დონეს როგორც სამხედრო, ისე არასამხედრო განზომილებებში, მათ შორის ეკონომიკური სტაბილურობის, ენერგეტიკული უსაფრთხოების, კიბერუსაფრთხოებისა და საინფორმაციო სივრცის მდგრადობის თვალსაზრისით. შესაბამისად, საკითხის სიღრმისეული შესწავლა და ემპირიული ანალიზი განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს მცირე სახელმწიფოების სტრატეგიული არჩევანის, ინსტიტუციური ტრანსფორმაციისა და გრძელვადიანი მდგრადობის უზრუნველყოფის მექანიზმების იდენტიფიცირებისა და კონცეპტუალური გამართვისათვის.

10	ნიკოლოზ ესიტაშვილი	რუსეთის საგარეო პოლიტიკა საქართველოს მიმართ ცივი ომის შემდეგ: ონტოლოგიური უსაფრთხოების გრძელვადიანი ანალიზი - Russia's Foreign Policy Towards Georgia After the Cold War: A Longitudinal Analysis Through the Lens of Ontological Security (ინგლისურ ენაზე)	დამტკიცდა 23.03.2026 (6 თვე)	ETA-040 მიმდინარე
----	-----------------------	---	--	-------------------

ანოტაცია

წარმოდგენილი კვლევა იკვლევს რუსეთის საგარეო პოლიტიკას საქართველოს მიმართ ცივი ომის და სრულების შემდეგ ონტოლოგიური უსაფრთხოების თეორიის გამოყენებით. კვლევის მიზანია გრძელვადიანი, ლონგიტუდური ანალიზის გზით გამოავლინოს რუსეთის პოლიტიკის ძირითადი მიდგომები, უწყვეტობა და ცვლილებები ცივი ომის შემდგომ პერიოდში. კვლევა ავსებს არსებულ ლიტერატურაში არსებულ ხარვეზს, რადგან იყენებს ნაკლებად გამოყენებულ თეორიულ ჩარჩოს, რომელიც ფოკუსირდება სახელმწიფოს თვითაღქმაზე, იდენტობის სტაბილურობაზე და არსებობის დონეზე უსაფრთხოების განცდაზე. კვლევის შედეგად მოსალოდნელია რუსეთის საგარეო პოლიტიკის თავისებურებების უფრო სიღრმისეული გაგება როგორც საქართველოს მიმართ, ისე რუსეთის საგარეო პოლიტიკის ზოგადი ლოგიკის კონტექსტში.